

NEKATERE PREŠERNOVE ŠE NEOBJAVLJENE

Zelo verjetno je bila v Prešernovih časih navada pisati priložnostne zbadljivke, sramotilke in celo paskvile na lističe, jih izročati prizadetim v roke ali pa jih trositi po ulicah in krčmah. Zanesljiva tradicija trdi, da se je tudi Prešeren rad ukvarjal s takšnimi stihii. Tako je npr. izpričano, da je po neki gledališki predstavi, ki se je je bil udeležil tudi njegov nekdanji sošolec, poznejši škof Slomšek, stisnil pobožnemu možu v roke listič z znanim distihom (»Slomšku«).

Tomo Zupan je hranil lističe (z verzii, naslovljenimi na »bohinjsko rožo«, natakario Minco Ulik v gostilni pri »Stari Pošti«). Na lističih se pojavlja isti motiv v različnih inačicah:

Minca, na licih
ti rož'ce cveto;
skrbi me, boli me,
kdo trgal jih bo.

ali:

Dékle, na obrazu
ti rož'ce cveto,
srečen bo oni,
ki trgal jih bo.

in drugi motiv:

Učke 'maš kot perličke,
žnabelčke kot pangeljčke;
na ličkih sta dva povštrčka
in lepa ti je bradica.

ali:

Minca, Minca,
učke 'maš kot pangeljčke,
žnabelce kot nageljčke,
ziska pa sta povštrčka.

Gospodarju v gostilni pri »Stari Pošti« v Kranju je bilo ime Ivan Nepomuk Mayr. Vse kaže, da je pesnik rad posedal v njegovi hiši. Zato si je najbrž smel dovoliti zbadljivko, zakaj je bil vržen v Vltavo spovednik češke kraljice:

Ker hotel ni povedati,
kdo je kraljico fuk,
je moral Janez Nepomuk
har hitro v vodo smuk.

Ponorčeval se je celo z imenom svoje pesnitve:

Lenora 'ma dva rora,
iz en'ga šči, iz druž'ga pa prdi.

Ženski, ki je prodajala po gostilnah preste, je kar na njen spovedni listek napisal:

Sámo Tončka Šarabon,
ta ti da za božji lon.

Tradicija v ustnem izročilu tudi ne popusti ob verzih o slapu Savice in ju vztrajno pripisuje Prešernu:

Oj, Savica, nisi več devica!
Si prasica, ki na š'roko šči.

Z neko vztrajnostjo mu pripisuje tudi naslednjo »maksimo«:

Jej, pij in kavsaj,
za drugo se ne ravsaj!

P. s. Kot vemo, tovrstni lističi s Prešernovim rokopisom ne obstojijo. Lahko pa domnevamo, da so jih po Prešernovi smrti prav z veseljem kurili (Dagarin, kaplan Košir, Katra, Prešernova sestra itd.). Vseeno jih objavljamo, vsaj tiste, ki smo jih mogli zbrati.

V. S.